

TENAESTELIN
ጤና ይስጥልን

Årgång 51
Nr 2
December
2010

Medlemsblad för Svensk-Etiopiska Föreningen

På jakt efter mossor i Etiopiens kaffebuskar

*Ett äventyrligt liv för Kristoffer Hylander som med hjälp av tunna linor
svingar sig fram i trädtopparna på jakt efter nya mossor.
Läs mer på sidorna 4-5.*

TENAESTELIN

ᄒᄒ ᄒᄒᄒᄒ

Ansvarig utgivare: Håkan Pohlstrand
Layout och tryck: Fyris-Tryck AB

Adressändringar
ska meddelas till Örjan Åkerrén,
se adress nedan.

Manusstopp

Manus till nästa nummer skickas till någon
i redaktionskommittén senast den 1 mars
2011 med e-post.

STYRELSE

Ordförande:

Håkan Pohlstrand
Skottbacken 8, Vansö
645 92 Strängnäs
Tel: 0152-200 02

Vice ordförande:

Biniyam Wondimu
Bergstigen 12
171 34 Solna
Tel: 08-82 54 06
E-post : biniyam.wondimu@ki.se

Sekreterare:

Ingegerd Nylander
Upplandsgatan 80
113 44 Stockholm
Tel: 08-30 34 56
E-post: ingeagerd.nylander@gmail.com

Skattmästare/medlemssekreterare:

Per Wallgren
Åkervägen 36
756 51 Uppsala
Tel: 018-32 47 63
E-post: per.wallgren@sva.se

Örjan Åkerrén
Valloxvägen 40L
741 42 Knivsta
Tel: 018-34 15 90
E-post: orjan55@me.com

Övriga styrelseledamöter:

Wessen Beshah	(08-603 80 20)
Sven Britton	(08-678 86 70)
Jan Olof Gustavi	(08-532 50426)
Sonja Pohlstrand	(0152-200 02)

Redaktionskommitté:

Pia Virving
Tel: 08-500 272 22
E-post: pia.virving@telia.com

Ingegerd Nylander

Tel: 08-30 34 56
E-post: ingeagerd.nylander@gmail.com

Sven Britton

Tel: 08-678 86 70
E-post: sven.britton@ki.se

Barbro Ergetie

Tel: 0708-731913
E-post: barbro.ergetie@telia.com

Reseinformation:

Håkan Pohlstrand
Tel: 0152-200 02

Medlemsavgifter:

Medlemsavgiften för kalenderåret 2011 höjs
till 200 kr per hushåll.
Avgiften betalas in på pg 45 97 88-6, Svensk-
Etiopiska Föreningen

Hemsida: <http://svensk-etiopiska.se>

Föreningen finns nu även på Facebook:
[www.facebook.com/pages/Svensk-Etiopiska-
Föreningen](http://www.facebook.com/pages/Svensk-Etiopiska-Foreningen)

Ordförande har ordet

Trädplantering och träkol

Etiopien satsar som ni vet stort på återplantering och restaurering av den ursprungliga faunan. För drygt 100 år sedan introducerades eukalyptusen i Etiopien. Den har givetvis många bra egenskaper. Den är snabbväxande och tålig mot boskapsangrepp. De största nackdelarna är dess enorma behov av vatten. En stor eukalyptus suger åt sig 500 liter vatten per dag - ett stort minus när enorma arealer täcks av dessa träd.

Av de cirka 200 arter eukalyptus som finns tillhör de i Etiopien de sämre. Trädet skruvar sig nämligen under tillväxten och det är omöjligt att få ett bra och rakt byggnadsmaterial av det.

Ersätts med inhemska träd

Delar av Entottobergets eukalyptus ersätts numera med inhemska träd för att främja den biologiska mångfalden. På marken under en eukalyptusodling växer absolut ingenting, det är helt sterilt utan blommor eller annan växtlighet.

Nu återinförs *Hagenia Abyssinica*, d v s "Kosso", det vackra trädet med de gula och röda fröhängena under blomningen – honträdet med röda hängen, hanträdet med gula. Dessa hängen används som medicin mot binnikemask.

Ett annat träd är *Acacia Abyssinica*, d v s en högländsakacia. På de högländer där de växer blir de mycket stora. Ett bra ställe att beskåda dessa jättar på är Wondo Genet.

En tredje art som är intressant är *Birbirra* (lokalt namn), ett endemiskt träd, som bland annat växer runt om i Addis, uppe vid En-

tottomissionen till exempel. Det har vackra violetta blommor som omvandlas till platta fröskidor, med platta frön som liknar knappar. Dessa frön har en fin egenskap som jag som barn haft glädje av vid flera tillfällen. Malda till mjöl används de vid fiske. Mjölet slängs ut över den plats där fiskarna befinner sig, de drogas och flyter upp till ytan. Men bara under cirka 45 minuter, sen simmar de vidare.

Stora arealer av genuin skog i Monesa, Bale och Wondo Genet avverkades under Dergens tid och ersattes av en slags cypress. Monesaskogen avverkades under svensk ledning. Jag var där 1987 och det var tragiskt att se skövlingen av Sigbaträden, "*Potocarpus*", som låg och rutnade utefter sluttningarna. Vet inget om orsaken till införandet av cypressen. Men nu avverkas den igen. I Wondo Genet är den nedhuggen och de tomma ytor-na ska ersättas med ursprungliga träarter.

Afarregionens vackra, men mycket ovälkomna, träd är *Wojalen*, lokalt namn, har glömt det latinska. Den liknar en mörkgrön akacia, men växer mera som en stor buske och sägs komma från den Arabiska halvön. Utefter vägkanterna i hela Afarregionen växer denna buske som tränger ut de ursprungliga akaciaarterna.

De här arterna rörs varken av vild- eller tamboskap och utgör alltså ett negativt inslag i den naturliga faunan.

Stora mängder stenkol har upptäckts i västra Etiopien. Man trodde att fyndigheten skulle ersätta den vanliga träkolen. Men tyvärr, nej!

Håkan Pohlstrand

Årsmötet beslutade stödja Aira hospital

På årsmötet beslutades bland annat att avkastningen från Karin Mobrings fond under en treårsperiod skall gå till Fattigfonden på Aira Hospital, väster om Nakamte (se mera sidorna 10-12) samt att nästa trädplanteringsprojekt inleds i Entotto-området. Mera från årsmötet i protokollet på sidorna 28-31.

Berättade om mossor i Kaffeland

På kaffebuskar växer inte bara kaffebönor. I buskarna och i de höga träd som ger kaffet skugga finns en mångfald av insekter, blommor och mossor. Det är i synnerhet mossornas ekologi som är särskilt intressant för Kristoffer Hylanders forskning. I Etiopien är många hundra olika mossarter kända, men det finns många fler att hitta. Han har själv upptäckt en ny art i kaffebuskar, *Fissidens curticosatus*. Detta berättade han om på årsmötet den 25 april på EthioStar.

Kristoffer Hylander, född i Nakamte, är docent och forskar i botanik vid Stockholms universitet. Genom ett forskningsanslag från Sida och i samarbete med National Herbarium i Addis Abeba har han i Bonga, 12 mil från Jimma, samlat in data om mossor, orkidéer och parasiter från 60 Albiziaträd.

Detta är ett skogs- och jordbrukslandskap med rikt fågelliv, stora ormbunkar och 30-40 m höga träd. Med hjälp av en stor slangbellsa, en haspelrulle och blyklumpar fästa på tunna linor svingar sig Kristoffer upp i de höga träden.

Som forskare i Etiopien får man inte vara höjdrädd eller tveka för utmaningar. På bilderna Kristoffer visade oss såg det ut som – just ett äventyr.

Deras arbete följs ofta av nyfikna och glada barn och Kristoffers medarbetare Wolde

pratar med barnen och uppmanar dem att vara flitiga och studera. Då kan de, precis som Kristoffer, bli doktor och forskare.

Enda landet i världen där kaffet växer vilt

Alla har vi hört historien om geten som blev glad och lycklig av att äta bären på de vilt växande buskarna i sydvästra Etiopien, resten är som man säger – historia. Etiopien är det enda landet i världen där kaffet växer vilt.

Även bladen används, man kokar gröt. Det finns ännu stora vilda kaffebuskar (*Coffea arabica*) inne i skogen på de ställen där det fortfarande finns skogar kvar. På kartor visar Kristoffer hur skogslandskapet ändrats sedan 1960-talet.

Kristoffers forskning har visat att kaffeodling är positivt för mångfalden av växter och djur i odlingsbygden, men inte i skogen. Det mesta kaffet odlas av småbönder på landsbygden. En typisk kaffeodling består av ett stort Albiziaträd med kaffebuskar under. Varför bara ett träd? Jo, annars kommer babianerna! Nu hålls babianer borta med träpinnar som slås på en plåtburk. Vildsvinen

Kristoffer är docent i botanik vid Stockholms universitet.

Foto: Martin Hydén.

Ett stort Albiziaträd med kaffebuskar under – så ser den typiska kaffeodlingen ut.

Polystachya riva_bennetiana i motljus.

är ett större problem nära skogskanten, flera kilometer långa staket håller dem på avstånd på vissa ställen. Vilda djur som lejon och leoparder har de bara sett spår av eller hört historier om.

103 olika sorters kaffe

Förutom kaffe odlas falsk kardemumma (correrima), peppar (timis) som alla är viktiga inkomstkällor och handelsvaror. Det finns 103 olika sorters kaffe. De som odlas är arabica, robusta, liberica, men i Etiopien finns bara arabicakaffe, som anses vara den godaste och bästa sorten. Var kaffet odlas är avgörande för smaken. Hur kaffet omhändertas varierar också. På vissa håll skalas, torkas och skalas bönorna, på andra används wet processing, där kaffebönorna får ligga i blöt. De röda kaffebönorna anses vara de bästa, säger Kristoffer.

Det vilda kaffet försvinner

Beträffande framtiden befarar Kristoffer att det sista vilda kaffet försvinner, om inte insatser görs för att bevara skogarna. Det skogstäckta landskapet minskar sakta. Kaffet behöver skugga, det kan inte växa högre än på 2.300 meter, ett varierat landskap med många träd är viktigt. Den ekonomiska utvecklingen, med stora plantager och nya investeringar kan vara på ett sätt positivt, men kan också påverka mångfalden negativt. Lokala bönder är också kritiska, de ser det som ett hot mot skogen, som de använ-

der för honungsproduktion, för att plocka kaffe i och för många andra ändamål. De mest marginaliserade människorna ägnar sig dock åt träkolstillverkning.

På en fråga om det finns risk för att chat, som ger snabba inkomster, på sikt kan ersätta kaffet, som skett i de östra delarna av Etiopien, svarar Kristoffer att kaffet är otroligt viktigt för bygden och är en stolthet för befolkningen. Vid infarten till de områden där kaffet odlas pryds rondellerna av stora kaffepannor. Bättre vägar kan förstås vara en avgörande faktor, men är inget akut hot, tror Kristoffer.

Han uppmanar oss dock att köpa KRAV- och Rättvisemärkt kaffe och på så sätt stötta skogsskydd och biologisk mångfald och högre inkomster till Etiopiens småbrukare.

Framtiden

Kristoffers nästa forskningsprojekt handlar om hur bönderna påverkas av den vilda naturen på ett positivt sätt (ekosystemtjänster) och på ett negativt sätt (ekosystemotjänster). Han och hans medarbetare fortsätter att studera vad skog och träd i odlingslandskapet innebär för mångfalden av växter och djur och för böndernas skördar.

Kristoffer avslutade sitt mycket intressanta föredrag med ett visdomsord på oromo: *Må du inte sakna kaffe och fred.* (Bunafi naga hinabinal).

Ingegerd Nylander
Bilder: Kristoffer Hylander

Ulf Niskanen på höstmötet om

Abebe Bikila och Onni Niskanen

I år är det 50 år sedan Abebe Bikilas historiska seger i maraton vid olympiaden i Rom 1960. Den förste afrikan någonsin som vunnit guld i OS sammanhang – dessutom barfota. Det är också 100 år sedan hans tränare Onni Niskanen föddes i Finland den 31 augusti 1910.

Festligheter i Washington och Addis Abeba

Detta har uppmärksammats i såväl Etiopien som i USA, närmare bestämt i Washington där organisationen SEED (Society of Ethiopians Established in Diaspora) postumt har hedrat Onni Niskanen för hans betydelse som tränare av Abebe Bikila, Mammo Wolde med flera etiopiska elitlöpare samt hans humanitära insatser för bl a etiopiska Röda Korset och Rädda Barnen. Priset delades ut vid en ceremoni i Washington D.C. den 31 maj. Se även www.ethioseed.org.

Ulf Niskanen, son till Onnis bror Erik, deltog tillsammans med sin sambo Ingrid samt 350 inbjudna etiopier i ceremonin i Washington.

Byggt upp stort arkiv

Ulf har också besökt Etiopien i höst på inbjudan av Abebe Bikilas familj. Den 19 september visades filmen *Atletu*, som vann CinemAfricas pris 2010 i februari i Stockholm, på National Theatre i Addis Abeba inför 2.000 speciellt inbjudna personer.

Filmen är nu bland de utländska filmer som tävlar om att bli nominerade för en Oscar. Beslut om detta tas i januari 2011.

Efter filmen visades en fotoutställning med fotografier ur Onnis och Abebe Bikilas

Ulf Niskanen i Washington med de postuma hedersplaketterna till Onni Niskanen och Abebe Bikila.

liv, sammanställd av Ulf, som ägnat tre år åt att samla dokumentation om sin farbror. Niskanens har ett stort arkiv med ca 8 timmars film, nu på dvd, ca 1000 bilder, brev, intervjuer, artiklar etc. Samt Onnis medaljer, diplom, stoppur, uniformer etc. Samt en hemsida www.onniniskanen.se.

Ulf hade med sig delar av materialet som han presenterade vid en mottagning på den svenska ambassaden. Inbjudna var representanter för ALERT, etiopiska Röda Korset, sportfederationen samt Abate Makuria, som är en stor kulturpersonlighet i Etiopien, samt en representant för Bikilas familj. Även Abate Makuria fick motta Ethioseeds hederspris i Washington. Efter det mötet fick Ulf kontakt med Abebe Bi-

På en mottagning på svenska ambassaden i Addis Abeba fick Ulf möjlighet att visa upp det material han samlat ihop om Onni Niskanen.

kilas familj som klargjorde att de vill bygga upp ett museum över hela Onnis och Abebes liv tillsammans med familjen Niskanen.

”Utan Onni hade det inte blivit någonting”

Ulf berättade på höstmötet den 23 oktober att han under sitt besök i Etiopien fick många bevis för att Onni är ihågkommen bland äldre etiopier och såväl Abebe Bikilas familj som dagens elitlöpare är övertygade om att ”utan Onni hade det inte blivit någonting, de är länkade tillsammans av historien”. De anser honom vara en av de mest framgångsrika tränarna någonsin och en föregångsman. Han var den förste coachen som inte bara tränade löparna utan brydde sig om deras diet, sömn, och välbefinnande och var den som införde träning på hög höjd.

Onni själv ansåg att Wami Birratu var den störste av alla hans löpare. Han skulle ha varit med i Rom, men fick hemorrojder strax innan de skulle resa och kunde inte följa med. Han sprang maraton tills han var 84 år, nu är han över 90 år och joggar två km om dagen.

På mötet visade Ulf en tio minuter lång DVD med Abebe Bikila och Onni, sammanställd av Rasselas Lakew, regissör och huvudrollsinnehavare i filmen Atletu.

Kom till Etiopien 1946

Onni Niskanen kom till Etiopien 1946 som idrottsofficer vid kejsarens livgarde. Under de 36 år han verkade i landet var han aktiv inom många områden. Förutom att träna de etiopiska långdistanslöparna byggde han upp etiopiska Röda Korset och blev dess generalsekreterare.

I slutet av 1960-talet blev han chef för det nystartade ALERT och chef för Rädda Barnens Etiopien-kontor 1972–1981. Dessutom körde han rally, oftast med Carl-Gustaf Forsmark, både Safari-rallyt i Kenya och Ethiopian Highland Rally, som kördes några gånger på 1960-talet.

Onni var också initiativtagare till Röda Kors-festerna som anordnades vartannat år ute på den gamla kapplöpningsbanan Janhoy Meda från slutet av 1940-talet. De pågick ända in på 1970-talet. Vid den första

Till Etiopien kom Onni 1946 som idrottsofficer. Här med Abebe Bikila.

festen skänkte Kejsaren en ridhäst som pris till tombolan. 1968 deltog 23 nationer, 800 000 kronor samlades in till etiopiska Röda Korset. Vid Röda Kors-festerna uppfördes danser från de olika länderna. Onni var även dansinstruktör för svenskarna och lärde ut hambo, schottis och andra folkdanser. Självt framförde han och Carl-Gustaf Forsmark oxdanser.

För barnen var Onni framför allt trollkarlen som uppträdde på barn- och julkalas. Han trollade och åt glasbitar som han sedan drog ut ur munnen på en tråd.

Kom till Sverige tre år gammal

Tillsammans med föräldrarna och bröderna Wäinö och Erik flyttade Onni till Sverige och Solna 1913. Brodern Arne föddes 1915.

Onni började tidigt med sport och scouting och blev medlem i Sundbybergsklubben Duvbo IK. Han var en lovande medeldistanslöpare och orienterare. 1937 blev han president i Duvbo IK som han blev trogen hela livet och brevväxlade med sina gamla klubbkamrater ända fram till sin död.

Onni var gift två gånger, ett kort äktenskap 1936 med Britta Björk och 1943 med Mary Jakobsson, som flyttade med honom till Etiopien.

Reste till Barcelona

1936 skickade Sverige tillsammans med 22 andra länder deltagare till Olimpiada Popular i Barcelona. Många länder bojkottade Hitlers OS i Berlin och skickade sina deltagare till Spanien i stället. Det var 12 man som blev avvinkade på centralstationen i Stockholm. Onni var med och skulle springa medeldistanslopp. När truppen anlände till Paris fick man veta att inbördeskriget hade utbrutit i Spanien, så man återvände hem.

Frivillig i finska vinterkriget

I november 1941 blev Onni allvarligt skadad av splitter från ett ryskt pansarvärnskanon. Ulf berättar att detta blev en vändpunkt för Onni. När han låg där på en bår omringad av ryska kanoner tänkte han: "Klarar jag mig nu, kommer jag alltid att klara mig". Och det gjorde han också, bland annat var han med om fem flygkrascher.

Medaljer

1982 tilldelades Onni etiopiska Röda Korsets guldmedalj. Postumt har han tilldelats svenska Röda Korsets guldmedalj och i november 1987, 3 år och 8 månader efter sin död, Henry Dunants medalj och diplom för enastående insatser i Etiopien under nästan fyrtio år.

*För Ulf var Onni
"farbror från
Afrika" som hälsade
på ibland och som
berättade spännande
sagor för honom när
han skulle sova.
Foto: Martin Hydén*

Tim Judah tryckte på startknappen

Ulf Niskanen, 58 år, är förskollärare för barn med speciella behov. Han bor utanför Borlänge och är far till två pojkar. För honom var Onni "farbror från Afrika" som kom på besök och berättade om sina spännande äventyr när Ulf skulle sova.

Intresset för att dokumentera sin farbrors liv kom med Tim Judah, brittisk journalist som planerade en film om Abebe Bikila och Onni. Han kom med ett filmteam till Dalarna och stannade i flera dagar. Innan filmen blev färdig hoppade teamet av. Materialet blev i stället boken "Bikila – Ethiopia's Barefoot Olympian", som utkom 2008 på förlaget Reportage Press. Omskriven i Tenaestelin nr 2, november 2008.

Ulf berättar att Onnis släktingar har haft familjemöten under oktober månad och beslutat att bilda "The Onni Niskanen Foundation" med avsikt att fortsätta Onnis arv att samla in pengar till barn som lider nöd i Etiopien.

*Ingegerd Nylander
Bilder: Ulf Niskanen*

*Många av lyssnarna på höstmötet berättade om
sina egna minnen av Onni Niskanen.
Foto: Thua Kropp-Andersson.*

Mer om Abebe Bikila och filmen Atletu finns att läsa i Tenaestelin nr 1, april 2010, och på hemsidan www.svensk-etiopiska.se

Enligt uppgift får dagens etiopiska långdistanslöpare en stor extra bonus om de innan målgång tar av skorna och kommer i mål barfota. Det görs för att hedra minnet av Abebe Bikila.

Bidrag till Aira Hospital

ur Karin Mobrings fond

På styrelsens förslag beslutade årsmötet den 24 april att Aira Hospital i Wollegaprovinsen erhåller ett stöd på 25.000 kr per år i tre år till sin Fattigfond. Sjukhusets verksamhet stämmer väl med testamentets innehåll om att stödja kvinnors och barns hälsa i Etiopien.

Aira-sjukhuset ligger 525 km väster om Addis Abeba. Det grundades av den tyska Hermannsburg-missionen på 1950-talet och lämnades över till den inhemska evangeliska Mekane Yesus-kyrkan 1971.

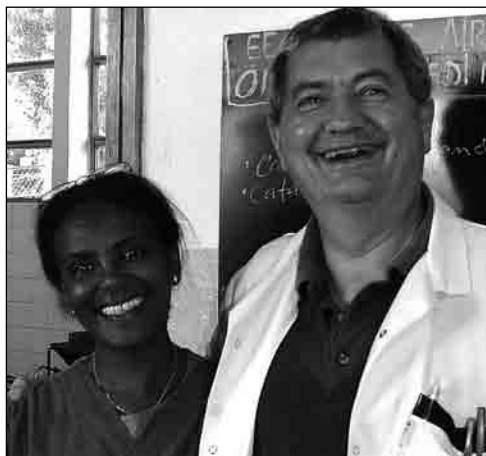
Nuvarande sjukhusbyggnader stod färdiga 1994 och rymmer 80 sängplatser fördelade på kirurgi-, medicin-, barn-, ögon- och förlossningsavdelningar. Det totala antalet anställda ligger omkring 130, varav cirka 25 sjuksköterskor, tre health officers, en inhemsk ögonkirurg samt en inhemsk allmänkirurg. Den diagnostiska utrustningen består av en enkel röntgenapparat, en liten ultraljudsskanner och ett basalt utrustat laboratorium.

En sjuksköterskeskola med plats för 48 elever samt 14 omkringliggande kliniker är knutna till sjukhuset.

Ansvariga för verksamheten vid sjukhuset sedan sex år är den danske kirurgen Erik Erichsen och hans svenska fru Senait, som är sjuksköterska.

Preventiv och kurativ vård till extremt fattig befolkning

Sjukhuset ger preventiv (förebyggande) och kurativ (behandlande) sjukvård till en mycket stor och extremt fattig landsbygdbefolkning i och utanför provinsen Wollega. Mödra- och barnhälsovård utgör en övervägande del av sjukhusets arbete.

Den danske kirurgen Erik Erichsen och hans svenska fru Senait, som är sjuksköterska, ansvarar för Airasjukhuset sedan sex år tillbaka.

På mottagningen undersöks och behandlas runt 10.000 barn årligen och på barnavdelningen omhändertas ett mycket stort antal ineliggande barn. Unikt för sjukhuset är att det finns kompetens för att utföra kirurgiska ingrepp på barn från nyföddhetsperioden och uppåt, vilket annars inte förekommer utom på den stora universitetskliniken i Addis Abeba.

På mottagningen behandlas i genomsnitt 150-200 patienter om dagen, inklusive akutfall och återbesök. Det totala antalet besök per år varierar mellan 40 000-50 000.

Sjukhuset – och speciellt dess kirurgiska kompetens - har sedan länge ett gott rykte. I två enkelt utrustade operationssalar utförs närmare 4 000 kirurgiska ingrepp om året. Omkring 1 300 kvinnor förlöses årligen och 400-500 kejsarsnitt utförs vid komplicerade förlossningar.

Till sjukhuset hör även ett gästhus för havande kvinnor med riskgraviditeter och ett nutritionscenter för under- och felnärda barn.

Nuvarande sjukhusbyggnader stod färdiga 1994.

Patientavgifter huvudsaklig inkomst

Trots att sjukhuset betjänar en oerhört fattig befolkning täcks 75 procent av budgeten med inkomster huvudsakligen från patientavgifter, vilket är ett enastående resultat. De resterande 25 procenten utgjordes tidigare av ett årligt stöd från en kristen tysk hjälporganisation (EED). Tyvärr drogs detta bidrag in för över tre år sedan med motiveringen att man inte längre ville stödja kurativ (sjukhusbunden behandling) sjukvård utan endast projekt med fokus på kvinnors och barns hälsa. Intensiva påbackningar har inte lyckats få ansvariga att förstå att det faktiskt är precis vad Aira sjukhus erbjuder.

Sedan bidraget drogs in har sjukhuset befunnit sig i ett ekonomisk vakuum på gränsen till finansiell kollaps. För ett år sedan skrevs ett femårigt avtal med den lokala hälsovårdsmyndigheten (Oromyia Health Office) som utlovade ett årligt bidrag motsvarande 30 procent av budgeten, men avtalet har olyckligtvis inte implementerats ännu.

Ekonomiskt stöd avgörande

Ett sjukhus som ger sjukvård 24 timmar dygnet om till en gränslöst fattig befolkning kan aldrig bli självförsörjande. Det är omöjligt även i den rika västvärlden. Ekonomiskt stöd utifrån är därför helt avgörande för sjukhusets fortsatta

verksamhet. Om sjukhuset stängs får det katastrofala konsekvenser – i synnerhet för de mest utsatta grupperna kvinnor och barn.

I budgeten finns inget utrymme för underhåll, reparation eller nyinköp av medicinsk utrustning. Ej heller för vidareutbildning av personalen.

Fattigfonden

Sjukhuset har en fond som täcker utgifterna för medicinsk behandling av de allra fattigaste som absolut inte kan betala för den sjukvård de behöver. Från tyska missionen, ELM (Evangelisches Lutheranischer Missionswerk in Niedersachsen) får sjukhuset årligen ett bidrag på 200 000 ETB till Fattigfonden, men det räcker inte till att täcka de verkliga behoven.

Fattigfonden ger enbart stöd till de verkligt fattiga som har en livshotande sjukdom eller ett verkligt handikapp. Den största gruppen som får hjälp från fonden är kvinnor med komplicerade förlossningar och/eller förlossningsskador som exempelvis vesikovaginala fistlar. *I motsats till vad de flesta tror är det inte enbart på fistelsjukhuset i Addis Abeba dessa olyckliga kvinnor kan få hjälp.*

På Airasjukhuset finns det en mer än 30 år lång erfarenhet av fistelkirurgi med gratis operation och vård av alla kvinnor med obstetriska fistlar.

Sjukhuset har kompetens att operera barn, från nyfödda och uppåt.

– Vi ger alltså inte från Fattigfonden för att operera bräck, hemorrojder eller andra icke livshotande sjukdomar, påpekar Dr Erichsen och fortsätter:

– Vi har inte fört exakt statistik, men min bedömning är att kvinnor och barn utgör 80–90 procent av patienterna.

– Komlicerade förlossningar, kejsarsnitt, uterusrupturer samt fistelpatienter utgör säkert närmare 50 procent av klientelet. Det finns egentligen ingen ”tropisk kirurgi” utan enbart ”fattigdomskirurgi”. Det är samma sjukdomar vi möter hemma, men här är allting bara allt för stort, allt för framskridet och allt för sent. Det är inte bara komplexa medicinska frågor vi måste handskas med utan även fattigdom och okunskap.

Första överföringen gjord

Det första årets bidrag på 25.000 kronor har överförts till Airasjukhuset och även nått mottagaren. Ett tackbrev har kommit från doktor Erichsen och syster Senait med beskrivning av några patienter som fått vård tack vare Fattigfonden. *Som den nyfödda flickan med en stor medfödd tumör. Föräldrarna hade inte råd med operationen och deras glädje och tacksamhet var rörande.* Även livshotande tillstånd som barn med hjärnmalaria eller andningssvårigheter på grund av svår lunginflammation hjälps av fonden.

– En kvinna med en stor ovarialcysta (cysta på äggstocken) kom till sjukhuset redan för

10 000 barn undersöks årligen på sjukhuset.

ett år sedan. Hon kunde inte betala för operationen och skickades hem av personalen utan vår kännedom. Nu kom hon tillbaka efter ett år och hade samlat ihop 150 birr (70 kronor). Det blev en lyckad operation som Fattigfonden självklart betalade liksom övriga kostnader för vård och behandling, berättar doktor Erichsen.

– En ung flicka hade turen att överleva en av de många fruktansvärda bilolyckor vi ser här omkring. Hög hastighet, överlast och katmissbruk är de tre vanligaste orsakerna till olyckorna.

Flickan förlorade ett öga och ådrog sig svåra och splittrade frakturer i ansiktsskelettet och underkäken, känt som Le Fort III fraktursyndrom.

– Överkäken var helt lös och näsbenet svårt splittrat. Ett svårt fall även hemma i Sverige.

Vi lyckades få ordning på frakturerna med vår standardutrustning – en yttre fixation gjord av cykelekrar och gips. *Tack vare ert generösa bidrag kan vi fortsatt hjälpa våra mest utsatta och fattiga medmänniskor med gratis sjukvård. Gud välsigne er!*

Dr Erichsen och syster Senait skriver regelbundet om sitt arbete som man kan följa på antingen www.airahospital.org eller www.airasjukhus.org

Kronans Droghandel skänker 100.000 kr till Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, som väljer att ge 50.000 kr till Aira sjukhuset i Etiopien och 50.000 kr till stiftelsens sjukhus i Indien.

Etiopiska nyheter

i korthet:

- Devalvering i Etiopien. I början av september devalverades den etiopiska birren med 20 %. Det innebär att den etiopiska valutan minskat med 45 % i värde sedan 2008 (Källa: www.allafrica.com)
- Järnvägen byggs ut. Den etiopiska regeringen bekräftade nyligen att man har planer på att bygga ut järnvägsnätet från Addis Abeba med 500 mil nya spår i olika riktningar. I dag finns bara en järnvägslinje i landet, den 100 år gamla och den cirka 70 mil långa linjen till Djibouti (Källa: www.allafrica.com).
- Ethiopian Airlines siktar på att ansluta sig till flygbolagsalliansen Star Alliance inom ett år, vilket öppnar för ett närmare samarbete, skriver SAS i ett pressmeddelande. Den 29 mars inledde SAS och Ethiopian ett biljettsamarbete på flygsträckan Stockholm-Addis Abeba. Nu har detta utvidgats till att omfatta flygningar till bland annat Kenya, Tanzania och Uganda. Ethiopian Airlines flyger numera dagligen Stockholm-Addis Abeba.
- Etiopisk stororder till Volvo Lastvagnar. Volvo Lastvagnar, en del av AB Volvo, har fått en order på 550 lastbilar som ska levereras under 2010. Kund är Debra Cement i Etiopien, som har för avsikt att köpa totalt cirka 1000 lastbilar, enligt ett pressmeddelande från AB Volvo.
- Limousiner till Sheraton i Addis Abeba. *Att ta en en splitter ny, glänsande Volvo S80, såga den mitt itu och riva ut allt utom motorn och instrumentpanelen. Det verkar nästan som helgerån. Men bilbyggarna på Nilsson Special Vehicles i Laholm förvandlar standardbilar till limousiner för världens ledare och lyxsammanhang.*
- En av våra blivande Nilssonlimousiner poleras för att bli skinande blank. Den ska, liksom nio till av våra bilar, till Sheraton Hotel i Etiopien. Försäljningen har blivit av med hjälp av shejk

Planer finns på att bygga ut järnvägsnätet från Addis Abeba.

Muhammed Al Amoudi, som är Nilsson Special Vehicles huvudägare, säger vd Per Dahlström. Al Amoudi äger även bland annat drivmedelsföretaget Preem och byggföretaget Midroc. Sheraton i Addis Abeba ska få fem långa limousiner och fem stora, bekväma directionsbilar. Går det bra kan det kanske bli fler bilar till det etiopiska lyxhotellet (Ur Dagens Nyheter 2010-05-29).

Etiopisk konstnär representerad på Guggenheim-museet i New York

När jag i juni var i New York och besökte Guggenheim-museet fanns ett rum med stora teckningar av den etiopiska konstnären Julie Mehretu. Utställningen hette "Grey Area" och alla teckningar gick i grått. Jag blev nyfiken på denna konstnär och sökte upp henne via Google. Det visar sig att hon är en mycket etablerad konstnär, född i Addis Abeba 1970, uppvuxen i East Lansing, Michigan och numera bosatt i New York. Hennes konst är abstrakt och vanligen mycket färgrik med lager av färger. Ett av hennes verk "Untitled" från 2001 ingick i den kollapsade investmentbanken Lehman Brothers konstsamling och såldes för en miljon dollar vid Sotheby's auktion i september.

Julie Mehretu finns också representerad på Museum of Modern Art. En stor väggmålning pryder foajén i Goldman Sachs nya kontorsbyggnad i New York och kan ses från trottoaren utanför.

Ingegerd Nylander
Källa: Google

”Hylte hjälper Debre Zeyt”

Nu lån till hönsuppfödning

”Hylte hjälper Debre Zeyt” startar inom kort ett projekt med hönsuppfödning, där totalt 40 familjer, uppdelade i fem grupper, får lån. Föreningen har hittills gett mikrolån till 40 familjer och man betalar skolgången för 58 barn. Från Svensk Etiopiska Föreningen fick man i somras ett stöd på 10 000 kronor.

I dagarna betalas tio lån om vardera cirka 500 kronor ut – de går till tio duktiga Debre Zeit-kvinnor, samtliga änkor, som man nyligen kom i kontakt med via en kontakt från Mekane Yesus kyrkan.

Föreningen ”Hylte hjälper Debre Zeyt” är ung. Den grundades 2009 av Susan och Ulf Johansson i Hyltebruk.

– Jag kände att jag måste göra någonting, berättar Susan och att det just blev Etiopien har sin enkla förklaring.

Ulfs pappas kusin heter Eskil Brännäng och genom honom och hans arbete i Etiopien hade de hört talas mycket om landet.

Cirka 15 000 kronor betalades ut i mikrolån till de första 40 familjerna.

– Det handlade om mellan 250 och 1.000 kronor per familj. De flesta valde att satsa på handel med spannmål, med traditionella drycker och inköp av får och getter. Vi vill att pengarna ska bidra till att människor efter ett tag blir självförsörjande, men efter den här första omgången inser vi att så inte alltid blir fallet. Därför kommer projekten att styras upp mera i fortsättningen. Som nu med projektet med hönsuppfödning.

Samarbete lönar sig

Dock var de här första satsningarna inte på något sätt bortkastade.

– Människor har lärt sig att man kommer längst med att samarbeta.

Ett bra exempel är familjerna vid Cheleleka-

Lyckat odlingsprojekt hos familjerna vid Cheleleka-sjön utanför Debre Zeit.

sjön, utanför Debre Zeit, som tillsammans fått pengar till ett jordbruksprojekt. Susan och Ulf hälsade på där i september och gladdes storligen över det de såg.

– De har lyckats så bra. Där växte nu tomater, broccoli, kål och bladsallad, produkter som lätt kan säljas på närliggande marknader. Familjerna kommer även att få hjälp med nästa utsäde i november och man kommer också att delta i hönsprojektet, så de utgör en av de fem grupper som kommer att få lån till ett hönshus.

Det finns andra glädjeämnen efter de första utbetalningarna. Susan visar bilder på Abeba Behayle och hennes grönsaksaffär. De är tagna i januari, april respektive september 2010 och de visar hur hon snabbt utvecklat sin verksamhet. Från ett öppet stånd med varor på marken till en välskött liten butik.

Hjälp på plats

Bra hjälp på plats i Etiopien har föreningen av Eyob Retta, en 49-årig före detta militär, som talar bra engelska och som har utmärkta ledar- och organisationskunskaper. Han bor ännu så länge i Addis, men åker ner till Debre Zeit flera gånger

Susan Johansson utanför Abeba Behayles lilla butik i september i år.

Ulf Johansson har tillsammans med sin fru Susan besökt Etiopien tre gånger i år.

i veckan för att följa upp projekten. Cirka 440 kronor i månaden har han i lön.

– Jag kommunicerar med honom nästan dagligen. Han rapporterar om verksamheten, tar bilder så att vi kan se vad som händer. Han ger råd till familjerna och skickar kvitton till oss på alla utgifter.

– Det sista är inte minst viktigt, tycker Susan som i sin tur skickar regelbundna ekonomiska rapporter till föreningens medlemmar, i dag 28 stycken.

Sedan ”Hylte hjälper Debre Zeyt” grundades har man till och med juli i år fått in 105 000 kronor.

En femtedel består av gåvor. 12 % är medlemsavgifter. 16 % har man fått in via kyrkkaffe och kalas hemma hos Susan och Ulf och de sista 52%-en är pengar från den brödförsäljning som Susan ordnar i genomsnitt varannan lördag året runt i Coopaffären i Hyltebruk. Där säljer hon matbröd, kaffebröd och pajer.

Viktigt med utbildning

Tillbaka till hönsprojektet, där det kommer att finnas två koordinators för varje grupp. De här personerna får utbildning på Debre Zeit Agricultural Research Center.

– Utbildningen är viktig, menar Susan och Ulf.

– När familjerna får sina kycklingar är de bara en dag gamla och de kommer att kräva noggrann

omvårdnad. De får inte torka ut, måste ha mat på regelbundna tider och hygien måste vara god. De familjer som inte följer överenskommelsen kommer att förlora sitt stöd, vilket vi gjort klart för dem. Eyob, vår man där nere, kommer själv att vara med på utbildningen för att sen kunna bistå familjerna med råd.

Efter åtta veckor kan kycklingarna säljas och familjerna kommer att få lån till inköp av ytterligare 100.

– Sen räknar vi med att de tjänat så mycket att de kan investera själva i nästkommande generation och så småningom ska de kunna börja betala tillbaka på sina lån. Vilket gör att nya familjer kan få hjälp.

Viktigt med utbildning

För de 58 skolbarn som föreningen sörjer för betalar man i snitt 325 kronor per barn. I det ingår bland annat skolmateriel, skoluniformer och skolväskor. Föräldrarna till de här barnen är så pass fattiga att de inte själva har råd att betala den här summan.

För övrigt är det just fattiga familjer som ”Hylte hjälper Debre Zeyt” satsar på. Familjer som oftast inte har mer än 55 kronor i månaden att leva på och som kanske har upp till nio barn per familj.

Text: Pia Virving

Bilder: Susan och Ulf Johansson

Han var medlem av Svenska Röda Kors-ambulansen 1935

Han är den enda som är kvar av medlemmarna i den svenska Röda Korsambulansen som skickades ner till Etiopien 1935 under den italienska invasionen. Anders Joëlson, i dag 96 år, minns allt glasklart.

– Jag var 21 år, furir på T4 och anmälde mig av bara farten. Jag hade en farbror som var missionär i Eritrea, så lite hade jag hört talas om områdena där nere. Men mötet med landet blev förstås något av en aha-upplevelse. Och det mest dramatiska därefter var förstås bombningarna när så många dog i vårt läger och den tuffa hemfärden genom södra Etiopien och ner i Kenya.

Anders Joëlson kom hem, utbildade sig till underofficer, gick sedan på Karlberg, men lämnade försvaret som kapten efter 15 år. Efter det har han arbetat som lärare och fortbildningsledare på Lärarhögskolan i Malmö.

Men nu till hans minnen från 1935.

Den 29 november 1935

Sen vi hade uppvaktat kejsaren på trappan till lilla gibbit och han önskat oss lycka till startade vi mot fronten. Agges grupp mot sydost till Elåd och min grupp under ledning av Hylander mer söderut mot Negelli. Våra 3,5 tons Volvo var lastade med ett mobilt fältsjukhus och överst på flaket satt våra boyar som snabbutbildats i sjukvård vid missionens skolor.

Ibland körde vi på dåliga vägar, ibland fanns bara hjulspår och ibland ingenting alls. Ner genom Arussi med stora hjordar av vilt. I Sidamo fick vi lägga på snökedjorna för att kunna ta oss genom urskogarna. Från Negelli fortsatte vi 30 mil söderut och

En 21-årig Anders Joëlson på Röda Korsuppdrag i Etiopien 1935.

Efter att kejsaren önskat lycka tillgav man sig i väg mot fronten.

vid Mälka Dida vid Ganalefloden hittade vi en plats som passade för vårt arbete.

Vi markerade vårt revir med rödakorsdukar i områdets fyra hörn och mellan två avlödade palmer hängde vi den svenska, abessinska och rödakorsflaggan som tvätt på tork. Tydligare kunde det inte bli. Vi reste två operationstält och ett ”matsalstält”. Nu var vi färdiga att ta emot patienter. Och flygbesök. Vi väntade inte förgäves. Två flygplan upptäckte oss. Det ena fällde bomber både före och efter det passerat. Det andra dök rakt mot oss och sköt en kulsprutesalva som slog i sanden bredvid mig.

Dagen efter var det lillejulafton.

Vi var uppe i gryningen och lämnade lägret två och två åt olika håll. Ett spaningsplan cirklade över vårt läger ett par timmar och kastade ner ett brev till oss. En röd vimpel med en sandpåse som tyngd, med en ficka för ett brev. Vi såg det falla men hittade det aldrig. Vad stod det manne i brevet – var det ett ultimatum?

Julafton

Vi firade så gott vi kunde men var fullt sysselsatta med patienter hela natten. Jag assisterade dr Smith. Så gick dagarna. Patienter välldes in – soldater och civila. Och varje dag flygbesök.

Så kom årets näst sista dag

Sex Savoya bombplan kom i formation tre och tre. Rakt över vårt läger fällde de sina bomber. Jag kastade mig raklång på marken. Sen följde ett inferno ett par minuter – långa som timmar.

Ett kort uppehåll - så kom planen tillbaka för ny mangling. De gjorde sitt jobb ordentligt innan de försvann. Skadorna var obeskrivliga. Summering: 42 döda, flaggorna som säll, likaså operationstälten.

Vi gjorde oss i ordning för återtåg mot Negelli. Vi hade de sårade på flaket. Värst skadad var Lundström – han hade fått en bombskärva rakt igenom ansiktet.

Nyårsafton kl 19 dog han. Det var ett liktåg som fortsatte genom natten. Klockan 24 rastade vi och önskade varandra gott nytt år. Nyårsdagen nådde vi Negelli och på eftermiddagen begrovs Lundström utanför kyrkhytan där.

Detta var det värsta dåd som drabbat Röda Korset sedan det bildades år 1863.

Fotmarsch i tre dagar

Det italienska motoriserade kavalleriet ryckte fram och Ras Destas armé bröt samman. 3000 man stupade, svalt ihjäl eller

Dåliga vägar, ibland inga alls. Här brast bron under lastbilen.

deserterade på några dagar. Vi bröt upp från Negelli och flyttade till Woddera. Där tog vägen slut.

Vi körde in våra bilar i urskogen, kamouflerade dem så gott det gick, plockade bort förgasare och fördelardosor och grävde ner dem. Ras Desta försåg oss med riddjur av sekunda kvalitet och vi startade mot Irga Alem.

Det blev mest fotmarsch, 14 mil på tre dagar på 2 600 m höjd i kyla och regn. I Irga Alem väntade vår flygare Carl Gustaf von Rosen och flög oss till Addis. Det var min första flygresa.

Ambulansen reorganiseras

Karavandjur var svåra att få tag på under krigstid – och dyra. Likaså erfaret karavanfolk. Men det gick. Vi åkte med tåget från Addis till Adama och reste vårt tält vid vadvägen över Hawash i väntan på djuren.

Påskafton kom vi fram till Elåd som låg vid randen av en höglåda och det första vi gjorde var att leta upp en bergsskrevla där vi kunde ta skydd vid flyganfall. Snart fick vi besök av en flygare som kastade ner ett budskap – en vimpel med ett brev. Efter två dagars sökande hittade vi det.

”Kriget var slut. Vi skulle meddela befolkningen och återvända via Addis.”

Den 12 juni startade vi vår hemresa. Vi återvände i våra egna spår och vårt första mål var Irga Alem. Hur skulle vi komma ur landet? En dag blev vi kallade till gibbit och fick beskedet ”ge er iväg mot Kenya”. Från 900 m höjd bar det av ner i låglandet med dess hetta. En av soldaterna som ledsagade oss hette Qalbessa och var en fantastisk stigfinnare. Här gällde inte karta eller kompass. Inte ens solen – vi gick mest om nätterna.

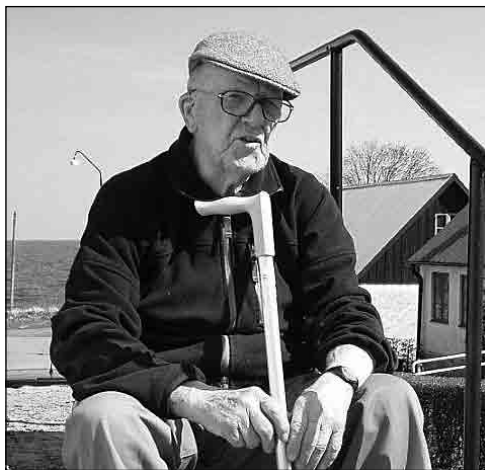
Det var vattnen som bestämde rutten och dem kunde han – hur begrep ingen. Kocken hade bara mjöl kvar. Det kokte han i vatten på morgonen och kallade det gröt. På kvällen stekte han det i fett från ett fettsvansfår och kallade det pannkaka. Vi närmade oss Kenya. I en by frågade vi en gallagubbe om han varit där. Jo det hade han. Där fanns en stad och hus med plåttak, affärer, bilar och telegraf. Det var ljuv musik i våra öron.

Sista kvällen i Abessinien var stämningen uppskruvad. Klockan ett på natten startade vi och när morgonen grydde var vi i Kenya. Vi slog oss ner vid ett vattenställe, gubben gick med cheferna för att finna stan. De dröjde innan de kom tillbaka. Av stan fanns bara rester av några rishyddor och boskapsfällor.

Årets gränskontroll

Dyster morgonsamling. Till Marsabit, närmaste större stad, var det 25 mil. Fride, Smith, två boyar och de två segaste mulorna skulle gå till Marsabit. Om det fanns bilväg kunde de vara tillbaka om tre veckor. Med kameler om 4-5 veckor. De gick men kom tillbaka efter en stund. De hade upptäckt en bilväg. Ny start.

Det dröjde inte länge förrän de mötte poliser som la an med sina gevä. Smith viftade med en liten rödakorsflagga och Mr Penfold sa ”have you got permission to come into Kenya.” Han gjorde årets enda gränskontroll, för första gången någonsin med bil.

Anders Joëlson är i dag 96 år och bor i Hässleholm.

Telegram till Sverige. Flyg från Nairobi till Kairo. Sen tåg genom Europa. Vi kom hem till Stockholm den 3 september. Hade vi då gjort nån nytta? Under vår tid i Abessinien noterades mer än 10.000 journalförda fall och vi hade utövat sjukvård både mot soldater och civila och behandlat sår av skiftande slag, syfilis liksom malaria.

Text och bilder: Anders Joëlson

Ambulansens medlemmar

Fride Hylander, läkare, chef
Gunnar Agge, läkare
Erik Norup, läkare
Erik Smith, läkare
Åke Holm, läkarbiträde, med.kand.
Torgny Björk, läkarbiträde, med.kand
Josef Svensson, intendent
Gunnar Lundström, sjukvårdare
Manfred Lundgren, sjukvårdare
Knut Johansson, sjukvårdare
Anders Joëlson, sjukvårdare
Kurt Allander, bilmekaniker
Carl Gustaf von Rosen, flygare

Vädjan om hjälp från Svenska skolan i Addis

Svenska skolan i Addis Abeba har problem. Antalet elever under hösten beräknas bli 10 och huvuddelen av dessa har både svenska och etiopiska rötter. Antagligen har endast tre av dessa rätt till statliga bidrag. Övriga elever finansieras således endast via skolavgifter från föräldrarna. Styrelsens bedömning är att en avgiftshöjning nu inte är möjlig.

Skolan bedriver i dag verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 6 (F-6). I syfte att stärka sin profil och ekonomi driver skolan också ett språklek och organiserar fritidsverksamhet. Under ett flertal år har skolan på grund av mycket strikta svenska bidragsregler för elever vid svenska utlandsskolor och ett periodvis vikande elevunderlag tvingats leva på sina besparingar. Detta är snart inte längre möjligt.

Alternativ till fortsatt drift av skolan i dess nuvarande form diskuteras nu av styrelsen. Ett sådant alternativ skulle kunna vara en ombildning av Svenska skolan, i samarbete med annan internationell skola i Addis Ababa, till en skola med starkare internationell profil. Detta alternativ på en

fortsättning för skolan kräver dock också nya ekonomiska resurser.

Mot bakgrund av den här svåra situationen har skolans styrelse skrivit ett brev till Svensk-Etiopiska Föreningen, där det bland annat står: Vi vill skapa medvetenhet om skolans situation och samtidigt be om Er hjälp. Denna hjälp kan t.ex. omfatta ekonomiska bidrag, sponsring eller hjälp med att marknadsföra skolan och dess verksamhet. Svenska skolan har en hemsida (under uppbyggnad) där ni kan följa vår verksamhet: <http://www.svenskaskolan-addisabeba.com/> Ni kan nå skolan via mail på denna adress: sveaa@ethionet.et Den här e-postadressen är skyddad från spamrobotar, du måste ha Javascript aktiverat för att visa den. Vi ser fram emot att höra av Dig! Med vänliga hälsningar Svenska skolans styrelse Lovisa Larsson, ordf. lovisa.larsson@gmail.com, Torbjörn Jonsson, v. ordf. torbjorn.jonsson@live.se

Brevet från Svenska skolan redovisas i sin helhet på Svensk-Etiopiska Föreningens hemsida.

Besök på hemsidan

Många som söker kunskap om Etiopien i olika sammanhang vänder sig till föreningens hemsida och vår mailadress.

Det är väldigt glädjande att hemsidan fått ett sådant genomslag. Vi i styrelsen svarar alla som vänder sig till oss, men kan naturligtvis inte alltid ge den hjälp som förväntas. Ett axplock ur de förfrågningar som kommit:

- **Adoptivbarn** som söker hjälp att hitta sina rötter. Där har vi hänvisat till Adoptionscentrum.

- **Gymnasieelev** som ska skriva uppsats. Där var frågorna så komplicerade så vi fick hänvisa till Statistiska Centralbyrån.
- **Högskoleelev** som behövde material till ett projektarbete. Där fick vi hänvisa tillbaka till handledaren, då frågan var alltför omfattande.
- **Sveriges Radio** sökte kontakt med svensk-

- etiopiska par som bosatt sig i Addis Abeba med omnejd för intervjuer. Den journalisten kunde vi hjälpa med namn och adress till flera par
- **Inbjudan från Skatteverket** till föreläsning om det etiopiska samhället, vilka regler och sedvänjor som finns för giftermål, vigsel och födelse med mera. Biniyam Wondimu har åtagit sig att göra detta.
 - **Förfrågan från tolkförmedlingen** Tolkerus i Gävle om tolkar i amharinja och tigrinja till Gävle-området. Kontakter har tagits med legitimerade tolkar.
 - **Skrivelse från Svenska skolan** i Addis Abeba om stöd för skolans överlevnad. Se sid 19. Vi har svarat svenska skolan att vi publicerar deras upprop i Tenaestelin och på vår hemsida.
 - **Stockholms stadsmuseum** söker efter person som kan berätta om julfirande i Etiopien. Detta till museets "julkalender" med lucköppning varje dag från den 1 till den 24 december.
 - **Sveriges Television** behöver hjälp med översättning av dokument från orominja till svenska.

Hon hjälpte till att rädda kejsarens barnbarnsbarn

Birgitta Karlström Dorph var Sveriges ambassadör till Etiopien åren 1988 till 1993. Redan under tiden som förste ambassadsekreterare i Nairobi fick hon 1977 ett speciellt uppdrag som gällde den avsatte kejsarens familj.

Vid en julbjudning på svenska residenset i Addis Abeba hände något oväntat, berättar Birgitta Karlström Dorph.

– Det var en av mina första jular i Addis. Jag kommer ihåg det så väl. Vi satt vid ett runt bord. En av gästerna sa: jag har läst en bok om dig, Birgitta. Det handlade om när du hjälpte Haile Selassies släktingar.

Det gästen refererade till var det som utspelade sig på svenska ambassaden i Nairobi 1977 och som jag nu som ambassadör i Etiopien tio år senare inte var helt bekväm att bli påmind om. En amerikansk kvinna kom in på ambassaden i Nairobi och upprepade högljutt: de dödar barnen,

de dödar barnen. Hon presenterade sig inte och jag visste inte vad hon talade om.

Fruktade för barnens liv

När kvinnan lugnat ner sig berättade hon att hon hette Jodie Collins, var missionär och hade tagit hand om kejsare Haile Selassies barnbarnsbarn. De hade tillsammans flytt från Etiopien, först i bil, sedan i flygplan.

- Hon berättade att när hon och barnen nått det lilla flygplanet som väntade på dem i närheten av Lake Langano hade de varit för många för att kunna komma iväg. Vad skulle de göra? Skulle de lämna kvar någon? Piloten hade löst det hela genom att

*Birgitta Karlström Dorph
Foto: Anita Cau, UD.*

tömma ut en del bensin så att planet kunde lyfta. Detta, i sin tur, hade lett till att piloten måste mellanlanda för att tanka innan man kommit ut ur Etiopien. När planet återigen lyfte hade det jagats av flygplan tillhörande regimen. Det lyckades dock ta sig över gränsen till Kenya. Hotellet i Nairobi där barnen nu befann sig var omringat av etiopiska "säkerhetspersoner", sade Jodie Collins, och hon fruktade för barnens liv. Hon hade redan varit på Tysklands ambasad och FN:s flyktingorgan UNHCR, men inte fått den hjälp hon behövde.

Jodie Collins hade tagit med sig tio barn från tre olika familjer. Mormor och mamorna till i alla fall två av syskonskaraorna hörde till de som fängslats. Barnen hade sedan kuppen bött i ett hus som tillhörde familjen i Addis Abeba, men situationen blev allt farligare för dem.

– När jag hade hört kvinnans historia tänkte jag: är det sant så är det viktigt. Är det inte sant så gör det detsamma. Jag skrev omedelbart ett skiffrerat telegram som jag skickade till "högt upp" inom UD i Stockholm, berättar Birgitta.

"Se till att de kommer hit"

Efter några timmar fick Birgitta Karlström Dorph ett samtal från UD.

– Han sa: det är sant, se till att de kommer hit. Jag kontaktade Jodie Collins och jag kommer ihåg att hon blev alldeles tyst. Vi skulle på fest på kvällen så i långa afrikanska klänningar ordnade jag och mina kollegor visum och resa. Jag hade kontakt med en resebyrå som jag litade på. Nästa morgon fördes barnen diskret till flygplatsen.

– Vi använde olika bilar för att villa bort eventuella "intressenter". Jag var på flygplatsen när barnen kom dit. Tripp, trapp, trull stod de där allihopa. Mindre än 24 timmar efter samtalet med Jodie Collins satt de på planet. De var väldigt tacksamma

och även om det var en märkvärdig historia så var det också ett konsulärt fall för mig. Det kom många flyktingar från Etiopien och Somalia till Kenya under den här perioden.

Skrev bok

Det visade sig att missionären Jodie Collins skrivit en bok* om hur hon räddade barnen. Boken hade översatts till en rad språk, bland annat amhariska. Det var den boken gästen på julfesten i Addis hade läst.

– När jag hörde det blev jag inte glad. Barnen hade ju flytt från den regim som jag nu var svenska regeringens representant till. Tio år hade gått, jag hade aldrig tänkt på att detta kunde välta på mitt huvud.

Birgitta Karlström Dorph valde att ta upp händelsen med Mengistu-regimen.

– Jag hade god kontakt med vice-utrikesministern så jag bokade tid för att träffa honom. Jag förklarade precis som det var. Att barnen flytt ner till Nairobi - det visste han säkert - att det varit ett vanligt konsulärt fall och att jag gjort vad man gör i konsulära fall. Jag sa att jag ändå ville informera honom och också om att boken kommit.

Birgitta visste inte om hon gjort rätt som tagit upp det med regimen eller inte. Tills vice-utrikesministern svarade.

– Han sa: vi känner till det här. Det är bra att du berättar, jag välkomnar det. Var inte orolig, du kommer inte att få några problem. Så löstes det.

Regimen faller

Mengisturegimen föll 1991. Under några turbulenta dagar med ihållande skottlossning höll sig Birgitta Karlström Dorph nere i residensets källare. Så småningom tågade "de nya" in i Addis Abeba. Fängelserna öppnades. Till de som släpptes hörde Haile Selassies dotter och hennes döttrar, alltså mormodern och mödrarna till barnen som flytt till Sverige. Birgitta var vid den här

tiden fortfarande Sveriges ambassadör i Etiopien.

– Något av det första de här kvinnorna gjorde när de släppts var att söka upp mig. De kom till residenset och drack te. Två sirliga kvinnor och deras mamma som var betydligt äldre. De var medtagna. Deras kläder var av gammaldags snitt, de hade inga smycken och de såg väldigt tjugiga ut.

Birgitta berättar att Ashine, en äldre man som varit anställd på residenset i många år, serverade teet.

– Han var oerhört berörd av att de kom. De hade varit i det där residenset när de stod i sin glans dagar under kejsarens tid. Och nu serverade han dem igen. Han darrade så när han hällde upp teet att han spillde.

– Vi talade om mycket, men kvinnorna sa ingenting om att jag hjälpt barnen och det gjorde inte jag heller. Så vi skiljdes åt efter en trevlig testund. Senare bad de att få komma igen. Och då tackade de mig varmt.

Det visade sig att barnen varit några månader i Värmland och sedan farit vidare till USA.

Kanske en film om Värmlands skogar

För några år sedan träffade Birgitta Karlström Dorph återigen familjen i Addis Abeba. Då var ett av barnen som flytt till Sverige med.

– Hon var för liten för att komma ihåg. Men det här är en ”story” i familjen. När vi sågs då berättade de mer i detalj hur svår flykten faktiskt varit.

Birgitta berättar att det gått bra för barnen i USA. Ett av barnbarnsbarnen är filmare och har talat om att göra en film om familjen och flykten.

*Berättat för Sophia Karlberg på
Utrikesdepartementet.
Bearbetat av Ingegerd Nylander*

Birgitta Karlström Dorph har nyligen kommit tillbaka till Sverige från ett fyra månaders uppdrag som chef för den svenska ambassaden i Kabul, Afghanistan. En grannlaga och engagerande uppgift, säger hon.

Hon har också nyligen besökt Etiopien tillsammans med några ambassadörer från andra länder som tjänstgjorde där samtidigt. De blev mycket vänligt mottagna av premiärminister Meles Zenawi. Landets president, Girma Wolde Giorgis, bjöd henne och två kollegor på en privat middag i palatset. Det var en kväll att minnas, säger hon, vi talade om gamla tider och nya, injeran var utsökt och det kändes makalöst att återuppliva den gamla vänskapen. Under detta senaste besök träffade hon också en av de mammor som druckit te med henne i residenset 1991. Vi har en särskild kontakt och det är alltid så roligt att träffa henne, säger Birgitta. Också Ashine ”is still going strong”, han är nu 92 år - tror han - men serverar ibland fortfarande vid den svenska ambassadörens middagar. Vi grät litet grand vid återseendets glädje, minns Birgitta.

*Titeln på Judie Collins bok:
Code word, Catherine. Utgiven 1984.
www.amazon.com

Prisad debutbok om etiopiska terrorår

Handlingen i Maaza Mengistes debutbok, "Under lejonets blick", börjar 1974. Haile Selassie har avsatts och Dergen, ledd av Mengistu Hailemariam, har tagit över. På höstens bokmässa i Göteborg, där afrikanskt författarskap stod i centrum, var Maaza en av gästerna.

I Bokmässans monter "Afrika berättar" samtalade hon med sin förläggare Karin Linge Nordh. "Under lejonets blick", som fått ett mycket positivt mottagande av kritikerna, utspelar sig i ett Addis Abeba, där förhållandena är mycket spända. Revolutionen har precis inletts och hoppet många känt har förvandlats till rädsla.

Huvudpersoner i boken är läkaren Hailu och hans två söner, Yonas and Dawit. Hailu försöker hålla sig neutral. Han kräver av sönerna att de skall göra likadant. Det handlar om säkerhet, om att rädda familjen undan våldet. Han hörsammas av Yonas som har fru och barn, medan Dawit ansluter sig till kejsarens motståndare.

– För Haile handlar det först om att anpassa sig, sedan att bara överleva, förklarar Maaza, som var fyra år när hon lämnade landet, först för Nigeria, därefter Kenya. Slutligen hamnade hon i USA. Där blev hon kvar. I dag bor hon i New York, där hon undervisar på ett av universiteten och har en Masterexamen i kreativt skrivande.

– Min bok handlar om familjen, om kärleken och om att leva under en regim vars ideologi man inte kan acceptera. Jag vill även skildra de omständigheter som skapar en hjälte. Samtidigt visa på att det är modigt att under svåra förhållanden bara leva vidare, som Yonas gör.

Maaza Mengiste (t h) tillsammans med Astrid Assefa, som presenterade gästerna i montern "Afrika berättar" på årets Bokmässa i Göteborg.

Ett svårt ämne

Men det var inte lätt att närma sig ämnet, förklarar hon. För henne var tiden förknippad med kaos och rädsla. Och hon var tidigt på det klara med att tiden måste skildras mot en fiktiv bakgrund.

– Mina minnen från den här tiden är som foton. Ett visar soldaten som väcker upp oss mitt i natten och ställer frågor. Jag bad mina föräldrar att berätta mera, men fick inga andra svar än: "Jag minns inte".

I stället fick hon gå till de äldre vännerna. Många scener i boken är brutala.

– Jag ville skildra verkligheten och den var brutal. Lika brutala scener spelas upp på andra håll i världen i dag. På något sätt vill jag också hedra minnet av de som utsattes för och som fortfarande utsätts för våld.

Varför använder hon då inte diktatorns rätta namn i romanen? Mengiste kallas i boken för major Guddu.

– Han representerar så mycket grymhet. Jag ville helt enkelt förminska hans person.

Maaza Mengistes språk är målande, stundtals poetiskt och skildringarna av 1970-talets terrorår är knivskarpa. Läs den!

Text och bild: Pia Virving

Tenaestelin fyller 50 år

Nr 1 1960 av det som sedan skulle bli Tenaestelin var ett stencilerat blad på tre A5-sidor, blygsamt kallat "Litet av varje för etiopiensvenskar. Ett försök till informationsblad". Svensk-Etiopiska Föreningen hade då funnits i åtta år, den bildades den 10 april 1952.

Föreningen hade 340 betalande medlemmar spridda över hela Sverige och sju hedersmedlemmar.

Ordförande var Carl Gustaf von Rosen, som vid årsmötet den 29 april 1960 ersattes av överste Tage Olihn. Medlemmarna strömmade redan då till medlemsträffarna; till årsmötet kom 75 personer och till familje- och barnfesten hösten 1959 på Högloftet-Nyloftet på Skansen kom 110 gamla och unga medlemmar.

Julresa, besök av etiopiska studenter och ny chef för Building College. Annat som berättas i detta första nummer är julresan till Addis Abeba med Carl Gustaf von Rosen och Transair. Om resorna skulle kunna fortsätta var då osäkert, eftersom von Rosen engagerat sig som chef för en av flygggrupperna i Kongo. Årets händelse inom

föreningen var ett besök i september av ett 40-tal etiopiska studenter från organisationen "Ethiopian Youth's Society in Central Europe" med säte i Tübingen i Tyskland. Svenska Institutet ansvarade för programmet. Det berättades också att arkitekt Lars Magnus Giertz efterträdde Ingvar Eknor som rektor för Building College i Addis Abeba samt att en lokalavdelning i Skåne bildades den 25 maj 1960.

Blir Tenaestelin 1963. Från och med årgång 3 i oktober 1962 är tidningen tryckt och med årgång 4 i april 1963 får tidningen sitt namn "Tenaestelin".

Nr 1 1960 finns i sin helhet på föreningens hemsida www.svensk-etiopiska.se tillsammans med en historik skriven av Eskil Brännäng.

Ingegerd Nylander

Britta Rubenson död

Britta Rubenson avled den 25 maj 2010 i Lund. Hon föddes den 16 februari 1919 i Gudmundrå socken i Ångermanland. Som äldsta barnet i en pastorsfamilj inom Missionsförbundet var det naturligt att det till henne knöts drömmar och förhoppningar om en tjänst i missionen, i första hand inom sjukvården i Kongo. Att hon därför skulle få studera var självklart och 1942 kunde hon efter en preparandkurs vid Hermods ta studenten i Malmö.

På samma kurs gick en annan ung missionsvän, Sven Rubenson från Örkelljunga. De fann varandra och en gemensam kallelse. Men i stället för Kongo och sjukvård blev det Etiopien och lärartjänst. I januari 1947 landade de för första gången i Addis Abeba med en DC-3 som blivit över efter kriget och köpts upp av Svenska Kyrkans Mission. Det blev först fem år och sedan, efter drygt två år i Sverige, ytterligare fyra år för dem båda som lärare, först på Entoto, sedan i

Adwa och i Debre Zeit. När Sven sedan anställdes på universitetet blev Britta hemmafru med fem barn, men också med starkt engagemang i Mekane Yesuskyrkans verksamhet, liksom i den svenska och skandinaviska gemenskapen.

Det var inte många svenska besökare i Etiopien mellan 1960 och 1970 som inte hon lagade middag till. I en tid där många höll på gränser, religiösa, nationella och etniska, stod hon tillsammans med sin man, Sven, för en gränslös öppenhet och gästfrihet som gav oss barn ovärderliga möten med människor av alla slag. Hennes engagemang för andra och gästfrihet för alla fortsatte sedan i Lund där hemmet blev en naturlig mötesplats för släkt och vänner, inte minst från Etiopientiden. Brevskrivande var en av hennes stora gåvor och in i det sista, trots sjukdom och svaghet fortsatte hon att skriva och uttrycka sin omtanke om andra.

Samuel Rubenson

Claes-Göran Landergren:

Annorlunda Färdvägar – Etiopien 1983-1986

Claes-Göran Landergren arbetade som chefsdelegat för internationella Röda Kors-federationen och som initiativtagare till ett katastrofförebyggande program som omfattar alla Etiopiens regioner. Han får rikliga tillfällen att på annorlunda färdvägar stifta bekantskap med landets rika natur och kultur. Och möter en befolkning i nöd eller som lever under knappa levnadsförhållanden. I samarbete med representanter för etiopiska Röda Korset på central och regional nivå medverkar Claes-Göran i katastrofhjälpen och i de olika utvecklingsprojekten i regionerna.

Etiopien var 1983-1986 ett katastrof- och krigshärjat land. Landet styrdes av en militärdiktatur under överstelöjtnant Mengistu Haile Mariam. Stora delar av landet drabbades av en ihållande torka som kulminerar 1984 och utmynnar i den värsta svältkatastrof som drabbat landet i modern tid. En katastrof som fick genomslag i hela världen och genererade biståndsinsatser utan motstycke. Live Aid bildades och skivor som "We are the world" spelades in med världsartister.

Uppdraget som chefsdelegat tar honom på resor, ofta strapatsrika, över stora delar av landet, oftast i sällskap med sin hustru Margit. De be-

söker regionala Röda Kors-föreningar och läger som upprättats för utdelning av mat och andra förnödenheter samt medicinsk hjälp. Mötena med svältande och utblottade människor och uttorkade barn berör dem starkt. Claes-Göran initierar ett katastrofförebyggande program i vilket ingick att plantera träd, bygga sanddammar och att täcka naturliga källor för att få rent vatten.

Han ger i många fall fylliga porträtt av de etiopiska Röda Kors-anställda på central och regional som han reser och arbetar tillsammans med, inte alltid så smickrande, och upprörs av den kvinnosyn som många av männen har.

Detta är en personlig berättelse om ett mycket svårt drabbat land. Men det är också en kärleksfull beskrivning av det dramatiska och omväxlande etiopiska landskapet och de människor han möter under sina resor. Claes-Göran beskriver de platser han kommer till, deras historiska betydelse och hur det ser ut idag.

Claes-Göran Landergren var Svensk-Etiopiska Föreningens ordförande åren 1993 till 2000.

Ingegerd Nylander

Annorlunda Färdvägar är utgiven av förlaget Books on Demand, Visby och kan beställas på telefon 0498-21 33 60 eller fax 0498-21 33 29. Pris 225 kronor.
www.books-on-demand.com

Barnbok på amhariska

STELLA ENA ELSA (på svenska Stella och Elsa) är en barnbok som är skriven på amhariska och tryckt i Addis Abeba i Etiopien. Den är skriven av Azeb Binega och illustrerad av Sisay Woldegiorgis.

Boken handlar om två flickor som är tio år gamla, de är brevvänner. Stella är svensk, bor i Stockholm, Elsa är från Etiopien, bor i Addis Abeba. I boken berättar de om hur de har det i skolan och hemma. Genom deras berättelser får

vi också veta hur olika synen på barns frihet är i de olika kulturerna, liksom synen på könsroller och auktoriteter. Mera om boken på hemsidan eller på www.aksum.se

Rekommenderat pris: 100 kr inkl. moms, varav 50 kr går till Svensk-Etiopiska Föreningens Trädplanteringsprojekt

Vid beställning av boken:

Sätt in 100 kr per exemplar av boken på plusgiro 45 97 88-6, Svensk-Etiopiska Föreningen, skriv Stella och Elsa på blanketten. Uppge namn och leveransadress.

Carmen hyllad med aria ur Carmen

För länge sedan skrev jag om Carmen Rubin i en av våra större dagstidningar. Minns inte allt hon berättade, sparar inte längre klippen. Men jag kommer aldrig att glömma hennes utstrålning, hennes enorma livskraft och skönhet. Likadant var det när hon nyligen fyllde 90 år.

Sextio gäster från när och fjärran minglade i hennes artonhundratalsvåning på Kungsholmen. Runt om Carmen trängdes vänner från långt tillbaka i tiden och från nutid. Det stod en gloria av glädje omkring henne. Precis som då ... när hon fyllde 70 ... precis som då i Debre Zeit eller Bishoftu som många ville kalla byn där det Etiopiska Flygvapnet hade sitt högkvarter och där de flesta ur den så kallade svenskkolonin bodde.

När jag träffade henne första gången 1958 var hon praktiserande tandläkare, på väg att bli fyrabarnsmamma. Hon var gift med sin älskade Arne som avled 1997. De hade åkt bil med tre små barn från Sverige för att jobba på det etiopiska flygvapnet IEAF. Hon var lika tuff då som i dag. När hon blev biten av en giftorm i trädgården sprang (!) hon de 5 kilometerna till flygvapnet för att få hjälp.

Några dagar innan födelsedagen 2010 bröt hon benet men hoppade ändå elegant omkring bland gästerna på kryckor. Bland gästerna fanns gamla studiekamrater från tandläkarhögskolan,

*ROSA SIDEN.
Carmen
Rubin bär upp
den fotsida
sidenklänningen
med grace.
Barnbarnet
Isabella till
vänster.*

olika organisationer som Amnesty, MDM, författare och vanliga goda vänner. Höjdpunkten var när 17-åriga barnbarnet Isabella sjöng en aria ur Bizets berömda opera Carmen.

När hon inte vistas på sin ö i Stockholms skärgård är hon i Spanien, hemma på Schelegatan eller besöker syster och många gamla etiopiska vänner på USAs västkust. Etiopien är - trots många andra utlandsuppdrag med maken - hennes älskingsland. När den forne Kejsaren Haile Selassie I begravdes var Carmen på plats i Addis Abeba.

Hennes vackra hem är fyllt av etiopisk konst. En olja är signerad Afewerk Tekle och är en gåva från den berömde konstnären när han besökte henne i Stockholm för ett par decennier sedan.

Barbro Ergetie

CG von Rosen i massmedia

I ett brev till SvDs dåvarande kulturchef Stefan Eklund undrade jag varför det ofta blir fel när Carl Gustaf von Rosen omskrivs i media. Den 22 augusti 2010 gjorde även SvD ett allvarligt fel i bildtexten rubricerad Fem svenska flygpionjärer.

Som alla Tenaestelin-läsare vet dödades Carl Gustaf von Rosen i Etiopien 1977. Han blev offer för en regelrätt somalisk invasion. Det vet jag eftersom min make svenskt utbildade flygöversten Bellete Ergetie då var guvernör i Gode, Etiopien

och Carl Gustaf von Rosen dödades i Bellete Ergeties tjänstebostad.

Vi diskuterade detta ofta återkommande historiska "tryckfel" med Carl Gustafs hustru Gunvor von Rosen som medgav att det är svårt att ändra det en gång skrivna. Dottern Astrid von Rosen håller med om detta.

Det är dock första gången vi läser att Carl Gustaf von Rosen dödades i Somalia. Tidningens kvalitetsredaktör Bo Löfvendahl svarade prompt

Längtan blir konst och poesi

De som lämnar sitt hemland av tvång eller egen vilja lämnar kvar en bit av sitt hjärta hos sina rötter. De har mycket gemensamt - framför allt en längtan efter att en dag kunna återvända "hem" även om de faktiskt älskar sitt nya hemland. De bär på en ständig längtan att åter få känna doften av sin barndom, sin ungdom - hur svår den än har varit. Längtan efter naturen överskuggar det mesta.

Av alla miljoner etiopier* som i dag bor utanför Etiopien har många fått tröst genom att i ord och bild uttrycka sig i musik, filmer och böcker (se artikeln på sid. 23 om Maaza Mengiste som skrivit boken *Under Lejonets blick*). Ett exempel på en annan underbar bok som publicerats i endast ett exemplar är en hyllning till författaren som nyligen fyllde 80 år. En gåva från hans tre barn.

När han kom till Sverige 1997 började han experimentera med olika konst- och bildprogram på sin dator. Han provade sig fram, känslorna utmynnade i kreativitet. Han prickade in pixlar, målade, tänkte, längtade, illustrerade och fann sig till rätta i sitt nya hemland samtidigt som han parallellt skrev ett 40 sidor långt epos *Where is my home*.

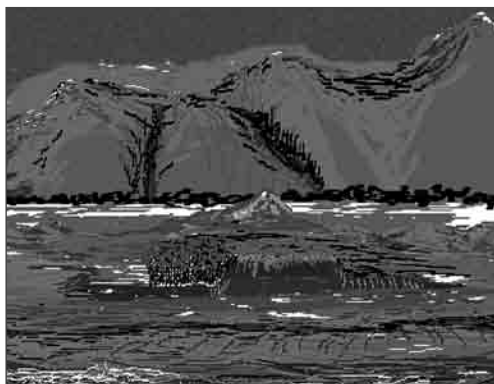
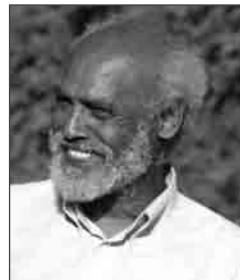
Han ville uttrycka sina splittrade känslor ur sitt livs historia och den stora kärleken till

på min undran och sa att "det finns säkert en lång historia att berätta, men i väntan på en sådan vill jag gärna ta in en kort rättelse snarast. Där kan jag nämna vad som var fel och rätta till det. Han hänvisade till Nationalencyklopedin som skriver att "von Rosen dödades i ett gerillaanfall i Etiopien."

Vi strävar efter en sann historia och Bellete är ett levande ögonvittne.

Barbro Ergetie

VAR ÄR MITT HEM?" Bellete Ergetie kom till Sverige 1997 och lade då grunden till boken *Where is my home*, 2010.
FOTO: Yared Ergetie

HEMLANDSKAP. "Thinking of my future and singing hymns until dawn". Text och bild visar en längtan som många känner. Rött som kärleken, rött som blodet som spilldes under revolutionen ... (bild beskuren i underkant)

naturen. Resultatet kan bland annat ses i denna bok där hans längtan blir till konst och poesi i text och bild. Där känslorna blir konkreta och förvandlas till en drömsk verklighet. Boken mäter 29x22 cm och innehåller 18 mindre bilder och 19 bilder i större format gjorda i en serie med ungefär samma bakgrund i olika variationer. Allt i färg på svart papper.

Barbro Ergetie

* Det är svårt att avgöra exakt hur många etiopier som bor utanför Etiopien i dag. En av anledningarna är att statistiken fram till 1991 inkluderade eritreaner. Mer än en miljon etiopier bor i USA och i Sverige finns det uppskattningsvis 20 000 etiopier.

Svensk-Etiopiska Föreningens årsmötesprotokoll

Stockholm den 24 april 2010

§ 1 Mötets öppnande

Föreningens ordförande Håkan Pohlstrand öppnade mötet och hälsade alla välkomna.

§ 2 Årsmötets rätta utlysande

Årsmötet godkände utlysande av årsmöte.

§ 3 Mötesordförande, mötes-sekreterare

Håkan Pohlstrand valdes att leda års-mötesförhandlingarna och Ingegerd Nylander valdes till sekreterare.

§ 4 Justerare av årsmötesprotokollet

Jan Olof Gustavi valdes att jämte mötesordföranden justera protokollet från årsmötesförhandlingarna.

§ 5 Verksamhetsberättelse och resultaträkning

Ordföranden presenterade styrelsens verksamhetsberättelse för år 2009 samt föreningens resultat och balansräkning för år 2009, vilka hade sänts ut tillsammans med kallelsen till årsmötet. Handlingarna befanns vara

tillsända medlemmarna i stadgeenlig ordning och godkändes.

Per Wallgren kommenterade föreningens strategi vad gäller ekonomi, fonder och trädplanteringsprojektet.

§ 6 Revisionsberättelse

Revisionsberättelsen föredrogs av revisor Thua Andersson-Kropp. Revisionsberättelsen godkändes och lades till handlingarna.

§ 7 Ansvarsfrihet

Årsmötet fastställde resultat- och balansräkning för år 2009.

Årsmötet gav styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2009.

§ 8 Medlemsavgift

Efter diskussion om höjning av medlemsavgiften, beslutade årsmötet att behålla avgiften 150 kr i grundavgift och 10 kr per ytterligare familjemedlem även 2010, men höja till 200 kr per hushåll för 2011.

På fråga från medlem om att trycka kort att ge bort till förmån för trädplanteringsprojektet, återkommer styrelsen med förslag till höstmötet.

Styrelsen fr v Ingegerd Nylander, Sonja Pohlstrand, Örjan Åkerrén, Wessen Beshah, ordf. Håkan Pohlstrand, Biniyam Wondimu. Fattas på bilden gör Sven Britton, Per Wallgren och Jan Olof Gustavi. Foto:Martin Hydén.

§ 9 Val av styrelse för perioden 2010-2011

Valberedningens ordförande Åke Clason föredrog valberedningens förslag till styrelse.

Håkan Pohlstrand, Biniyam Wondimu, Sven Britton, Wessen Beshah, Per Wallgren, Ingegerd Nylander och Sonja Pohlstrand kvarstår ytterligare ett år. Omval av Örjan Åkerrén på två år och nyval av Jan Olof Gustavi på två år. Asnaketch Woldetensaye har avböjt omval. Förslaget godkändes av årsmötet.

Håkan Pohlstrand omvaldes till ordförande på ett år.

§ 10 Revisorer

Eric Renman omvaldes som ordinarie revisor på ett år. Nyval av Åke Clason som ordinarie revisor på ett år. Thua Andersson-Kropp hade avböjt omval.

Omval av Björn Frändegård som revisorssuppleant på ett år.

§ 11 Valberedning

Åke Clason och Eskil Brännäng avgår som ledamöter i valberedningen. Björn Virving, som ej var närvarande, föreslogs som ny ledamot. Astrid Assefa anmälde sig som villig att ingå i valberedningen och Astrid von Rosen erbjöd sig som ersättare för Björn Virving, om han ej kan åta sig uppdraget.

§ 12 Redaktionskommitté

Till redaktionskommitté omvaldes Ingegerd Nylander, Pia Virving, Sven Britton, Barbro Ergetie på ett år. Martin Hydén, webmaster för föreningens hemsida, samarbetar med styrelsen och redaktionskommittén vid val av material till hemsidan.

§ 13 Stipendiefonden

Inga pengar betalades ut ur stipendiefonden under 2009, sedan skolan i Debre Zeit fått italienska sponsorer. Till 2009 års årsmöte kom en motion om att i stället stödja Medhen Social Centre och syster Senkanesh arbete med föräldralösa barn och barn som lever med lepra- och aids-sjuka föräldrar inne på ALERT-området. Även vid detta årsmöte framfördes förslag om att stödja något av de skolprojekt syster Senkanesh driver för dessa barn.

Innan något beslut tas om nya projekt kommer styrelsen att följa upp om skolan i Debre Zeit fått det stöd de lovats av sina italienska sponsorer. Gunnar Schalin som en gång var med om att starta stipendiefonden framhöll att syftet med fonden var att ge ungdomar möjlighet att studera i Etiopien i stället för att åka utomlands, och kanske inte återkomma.

§ 14 Karin Mobrings Stiftelse

Under 2009 fick föreningen motta en donation på 453.330 kronor från möbelformgivaren Karin Mobring. Enligt hennes testamente skall pengarna användas till barn- och mödrahälsovård i Etiopien. Donationen förvaltas i en fond med en avkastning beräknad till 5-6 procent per år. Det långsiktiga målet för fonden är en årlig utdelning på cirka 25.000 kronor till en eller två mottagare under en treårsperiod.

Två förslag till mottagare finns:

1) Afarvänner i Sverige, som arbetar med hiv/aids i Afar-regionen och kvinnlig könsstympning. Detta pro-

jekt faller dock inte inom ramen för donatorns testamente.

2) Aira Hospital i Wollega-provinsen, 20 mil väster om Nakamte. Sjukhuset drivs av Mekane Yesus-kyrkan och är ett sjukhus med fokus på kvinnor och barn. Kirurgen Erik Erichsen och hans hustru Senait, som är sjuksköterska, är verksamma på sjukhuset sedan sex år tillbaka. Runt 10.000 barn undersöks och behandlas årligen. Omkring 1.300 förlossningar utförs, de flesta med komplikationer vilket medför 400-500 kejsarsnitt per år. Operationer utförs även på kvinnor med svåra framfall och andra förlossningsskador, som vesiko vaginala fistlar (VVF), vilket är unikt utanför Addis Abeba.

En Fattigfond för stöd till de patienter som inte har möjlighet att betala för den vård de behöver har upprättats med ett bidrag på 200 000 Birr från den tyska evangeliska missionen. Detta förslår inte och årsmötet beslutade efter diskussion att avkastningen från Karin Mobrings fond under en treårsperiod tillfaller Fattigfonden. Styrelsen fick i uppdrag av årsmötet att slutföra förhandlingar med Aira Hospital.

§ 15 Trädplanteringsprojektet

Akaki-området är nu färdigplanterat. Föreningen har planterat 3.000 träd till en kostnad av 6 Birr per planta. Biniyam Wondimu informerade om det nya projektet i Entoto-området. Föreningen har tilldelats 100 hektar mark där eucalyptusskogarna ska ersättas med inhemska träd. Då eucalyptusträden sugit näring ur jorden måste den omarbetas och förbättras.

Kostnaden beräknas bli USD30 för 10 träd. Biniyam avser att förhandla med parken om en lägre kostnad per planta. På kontot för trädplanteringsprojektet finns ca 20.000 kr.

Styrelsen fick årsmötets förtroende att fortsätta trädplanteringskampanjen och stödja det nya projektet.

I Entotoparken har en staty rests till minne av de etiopier som omkom i World Trade Center katastrofen den 11 september 2001.

§ 16 Motioner till årsmötet

a) Sven Sjunnesson i Lund föreslår att vissa av föreningens medlemsmöten förläggs till Skåne. Årsmötet välkomnade initiativet, men såg vissa problem med att arrangera möten från Stockholm. Däremot föreslogs att namn- och adressuppgifter till medlemmar i Skåne och omgivande regioner tas fram och skickas till förslagsgivaren. Ordföranden erbjöd sig att närvara vid ett sådant möte och även svara för en programpunkt, t ex berätta och visa bilder från sina resor i Etiopien.

b) Föreningen ”Hylte hjälper Debre Zeyt”

Pia Virving hade i en motion föreslagit en ny mottagare av stipendiefondens medel. Föreningens verksamhet omfattar stöd i form av mikrolån till några av de fattigaste och barnrikaste familjerna på landsbygden kring Debre Zeit. Mikrolånen ges för studier, för hönsuppfödning, biodling och lantbruksprojekt.

Årsmötet fann att syftet inte överensstämmer med stipendiefondens stadgar som säger att bidrag skall ges till utbildning av barn och ungdomar. Årsmötet föreslog i stället att andra

medel avsätts eller en insamling startas, liknande trädplanteringsprojektet.

§ 17 Övriga frågor

Styrelsen beslutade vid sitt möte den 12 januari att medlemmarna skall få tillfälle att träffas vid fler tillfällen än på årsmötet i april och höstmötet i oktober/november i mer informell form. En gång per säsong till att börja med inbjuds medlemmarna att delta i styrelsens ordinarie sammanträden, med en efterföljande programpunkt. Det första öppna styrelsemötet äger rum tisdagen den 28 september 2010. Alla medlemmar hälsas välkomna. Mötet kommer att annonseras på föreningens hemsida.

§ 18 Mötets avslutande

Mötesordförande Håkan Pohlstrand avslutade mötet och framförde ett varmt tack till styrelseledamöter, valberedning, revisorer samt redaktion för det gångna verksamhetsåret. Asnaketch Woldetensaye, Thua Andersson-Kropp avtackades för deras arbete i styrelsen och Åke Clason avtackades för sin tid som valberedningens sammankallande. Han valdes vid detta årsmöte till ordinarie revisor.

Stockholm den 24 april 2010

Håkan Pohlstrand
Ordförande
Ingegerd Nylander
Sekreterare
Jan Olof Gustavi
Justerare

Returförsändelser skickas till

Örjan Åkerrén
Valloxvägen 40 L
741 42 Knivsta

Kalender 2011

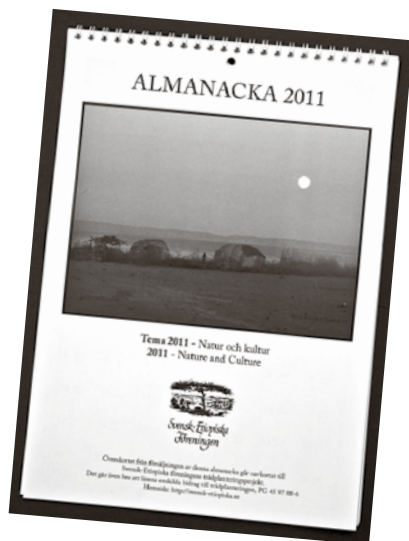
Nu finns Svensk-Etiopiska Föreningens kalender 2011 till försäljning.

Årets tema är **Natur och Kultur**
Foton Håkan Pohlstrand.

Pris: 120 kr
plus 22 kr för porto per kalender

Beställ genom att sätta in summan på plusgiro
45 97 88-6. Uppge antal kalendrar samt namn
och adress.

Överskottet av försäljningen går till föreningens
Trädplanteringsprojekt i Etiopien.

Dr Catherine Hamlin hedersdoktor

Dr Catherine Hamlin, grundare av Fistulasjukhusen, blev i juli utnämnd till hedersdoktor vid Addis Abeba universitet.

Hon blev 2009 mottagare av det alternativa Nobelpriset – Right Livelihood – som delades ut i Stockholm den 4 december 2009.

Öppet Forum

Styrelsen tog vid sitt sammanträde den 12 januari ett beslut att bjuda in medlemmar att delta i ordinarie styrelsesammanträden en gång per termin. Detta för att få tillfälle att träffas vid fler tillfällen än årsmötet i april och höstträffen i oktober/november. Detta möte kommer bara att annonseras på hemsidan och man behöver inte anmäla att man kommer. Möjlighet finns att stanna och äta middag på EthioStar på egen bekostnad.

Välkommen tisdagen den 22 februari 2011 kl 18.30 till restaurant EthioStar, Saltmätargatan 19 (vid Handelshögskolan), Stockholm. Efter mötet berättar Jan Olof Gustavi om Etiopisk filateli.